

Posudek školitelky na bakalářskou práci

Eva Waldaufová: Reprodukční stárnutí a jeho odraz v porodnické praxi v Česku

V České republice představuje posun plodnosti do vyššího věku jeden z nejnápadnějších demografických trendů. Vedle demografických analýz samotného odkladu plodnosti se pozornost upírá na řadu souvislostí a důsledků tohoto procesu. Cílem práce je dát odklad plodnosti do souvislosti s nárůstem podílu porodů vedených císařským řezem, který výrazně stoupá ve stejném období, jako roste věk rodiček. Dynamicky rostoucí věk prvorodiček a rodiček obecně však může být pouze jedním z možných faktorů vysvětlujících nárůst využívání císařských řezů. Dalšími, které však s rostoucím věkem také úzce souvisí, je například prudký nárůst využívání metod asistované reprodukce a stoupající podíl vícečetných těhotenství.

Práce se zaměřuje na otázku, zda k rostoucímu podílu porodů císařským řezem v ČR přispívá zvyšující se věk rodiček. Kromě věku identifikuje také další faktory, které jsou rizikové z hlediska zvýšené pravděpodobnosti ukončení porodu císařským řezem.

Tomuto tématu není dosud v demografické literatuře věnováno příliš pozornosti. Jedná se však o téma velmi aktuální a důležité nejen z hlediska poznatků demografie, ale také z hlediska lékařské vědy a porodnictví, neboť se týká významné části rodiček (v současné době je v České republice císařským řezem vedeno okolo 24 % porodů, což představuje okolo 25-27 tisíc porodů ročně).

Předložená práce má 73 stran (vč. příloh) a je členěna do 7 kapitol včetně úvodu a závěru. Struktura práce je přehledná a logická. Po úvodu je zařazen teoretický rámec a východiska zkoumané problematiky, která se věnují třem hlavním oblastem – odkladu plodnosti v ČR, vybraným demografickým a zdravotním souvislostem tohoto procesu a specificky pak otázce vedení porodů císařským řezem a výraznému nárůstu jeho využívání ve světě. Třetí kapitola obsahuje cíl práce a výzkumné otázky, čtvrtá kapitola podrobně popisuje využitá data a především datový soubor individuálních dat o rodičkách v ČR v r. 2018, který je využit ve většině analýz. Pátá kapitola se věnuje metodologii práce.

Výsledky práce jsou zařazeny do šesté, analytické kapitoly, která sestává ze 4 hlavních podkapitol. Autorka nejprve zařazuje analýzu odkladu plodnosti s využitím demografických ukazatelů. Následně se ve třech podkapitolách věnuje problematice císařských řezů v České republice, vývoji počtu a podílu císařských řezů v letech 1994-2018, popisné statistice ukazující základní vztahy mezi vybranými charakteristikami rodiček a vedení porodu císařským řezem a nakonec regresnímu modelu. Ve všech částech analytické práce je primární důraz kladen na věk matky a jeho souvislosti. Je proto velmi důležité, že autorka zařadila do analýzy model logistické regrese, kde je možné vedle věku kontrolovat širokou škálu proměnných, které s věkem rodičky mohou více či méně souviset (např. paritu, zdravotní komplikace, využití metod asistované reprodukce), a kontrolovat tak jejich vliv při hodnocení vlivu samotného věku na šanci porodit císařským řezem. V práci jsou zkonstruovány 3 regresní modely tak, aby bylo možné kontrolovat co nejvíce relevantních proměnných – jeden celkový model a dva modely na podsouborech žen redukovaných na 1) rodičky, u kterých víme také socio-demografické charakteristiky (vzdělání, rodinný stav) a 2) opakovaně rodící rodičky (umožňující měřit také vliv využití císařského řezu při předchozím porodu).

Výsledky dávají řadu důležitých výsledků, které pro Českou republiku dosud nebyly zjištěny. Z tohoto hlediska považuji za více než vhodné připravit z bakalářské práce také článek pro odborné periodikum.

Autorka zpracovávala předkládanou bakalářskou práci svědomitě a věnovala jí dostatek času, bez kterého by nebylo možné téma v takovéto kvalitě zpracovat. Pro zpracování práce využila množství literatury vč. velkého objemu lékařské literatury, které v úvodních částech vhodně diskutuje. Uvedenou literaturu i datové zdroje náležitě cituje. Práce nenese žádné znaky plagiátorství.

Ráda bych vyzdvihla skutečnost, že práce je napsaná přesně a přehledně, autorka má vyzrálý styl psaní a práce neobsahuje gramatické ani stylistické chyby. Velmi dobře zvládla práci s rozsáhlým datovým souborem individuálních dat (přes 110 tisíc pozorování), vedle popisných statistik vhodně zařadila také pokročilé statistické metody (binární logistickou regresi vč. využití interakcí v modelu), které překračují běžný standard bakalářských prací. Výsledky logicky, správně a také přehledně interpretuje.

Předkládaná práce Evy Waldaufové dle mého názoru splňuje všechny požadavky kladené na bakalářskou práci a doporučuji ji tímto k obhajobě.

16.6.2020

PhDr. Mgr. Anna Šťastná, Ph.D.